

Aanvulling bij het raadsinitiatief: '(t)huis voor jongeren: 'Geef zwervjongeren een kans in Maastricht'.

Deze bijlage geeft een overzicht van wat er nu al in de Gemeente Maastricht gebeurt binnen de voorgestelde verbeterpunten van het raadsinitiatief, maar ook wat de meerwaarde is van de voorstellen uit het raadsinitiatief van D66 en de SPM.

Voorstel 1: Met zorg verzekerd

Volgens Stichting Zwervjongeren is de zorgverzekering oorzaak nummer 1 van schulden bij jongeren. De stichting geeft aan dat de schuldenproblematiek van deze specifieke groep jongeren onderbelicht is en dat effectieve en preventieve interventies ontbreken. Zij hebben een aanpak ontwikkeld om te voorkomen dat kwetsbare jongeren die de jeugdhulp verlaten schulden opbouwen door betalingsachterstand van de zorgpremie. Het project 'Met zorg verzekerd', is bedoeld als preventief instrument in de verplichte nazorg in de Wmo voor jongeren die op hun 18e Jeugdhulp verlaten. We weten uit onderzoek dat jongeren juist bij deze overgangssituatie (Life event 18 jaar) enige tijd uit de hulpverlening verdwijnen en dan onder andere schulden maken.

In het kader van de transitie jeugdzorg biedt 'Met zorg verzekerd' gemeenten een instrument om schulden bij jongeren van 18-23 jaar te voorkomen of te verminderen. Bovendien zijn jongeren via deze aanpak in beeld bij gemeenten zodat erger kan worden voorkomen en op termijn minder dure zorg nodig is. Jongeren die jeugdzorg verlaten worden direct in budgetbeheer opgenomen. Een aantal vaste lasten waaronder dus de zorgpremie worden direct betaald en de jongeren krijgen begeleiding in het op orde hebben en houden van hun financiële zaken. Dit met de mogelijkheid om de zorgpremie rechtstreeks te innen, zodat dit niet achteraf tot betalingsproblemen leidt.

Het idee is dat jongeren zodra hun financiën stabiel zijn zelfstandig verder kunnen. Jongeren die Jeugdhulp verlaten zijn kwetsbaar. Deze aanpak voorkomt dat jongeren in de wanbetalers regeling komen en door boetes nog meer schulden maken. Ook zorgen we ervoor dat deze jongeren bij de gemeenten in beeld zijn en blijven en kunnen jongeren gebruik maken van hulp bij het regelen van hun financiën.

Het tijdig voorbereiden en verzekeren van jongeren die jeugdhulp krijgen (onderdeel van de verplichte wettelijke nazorg in de Wmo) Met als doel:

- Jongeren zijn verzekerd en betalen elke maand de premie;
- Vroegtijdig ingrijpen bij niet betalen;
- Goede voorlichting over de zorgverzekering, de gevolgen van het niet betalen van de premie en het onverzekerd zijn;
- Toegang van zwervjongeren tot de gezondheidszorg (het eigen risico wordt gespreid betaald dus overvalt jongeren niet op het moment dat ze een beroep op zorg doen);
- Schulden bij de zorgverzekeraars voorkomen / voorkomen van jongeren in de wanbetalersregeling.

Doordat het aantal wanbetalers bij de zorgverzekering beperkt wordt ziet de Gemeenteraad ook ruimte voor samenwerking met de verzekeraar op dit gebied. Mogelijk kan er een pilot worden gestart in Maastricht.

Concrete aanvraag: de Gemeenteraad wil dat het College onderzoekt in hoeverre deze aanpak met de zorgverzekering in Maastricht ingezet kan worden en dit indien mogelijk uit te voeren.

Reactie voorstel 1: Met zorg verzekert; wat gebeurt er nu al?

Bij (zweef)jongeren die zich bij de Gemeente melden voor een opvang- of crisisplek wordt er tijdens deze opvang op verschillende manieren gezorgd dat zorgverzekering geregeld wordt. Dit vaak ook passend bij de verschillende type opvangmogelijkheden die de stad kent. Zo wordt er vanuit het pension, maar ook in kleinschalig opvang in de wijk, bijvoorbeeld samen een uitkering aangevraagd of ondersteund in de zorg om een financiële (betalings)regeling te treffen zodat de regeling zorgverzekering op orde is.

Voor andere opvang in de stad is het een voorwaarde dat er al een bepaalde zelfstandigheid is in het beheer van de financiën, voordat er toegang is tot deze opvang. De Gemeente financiert ook ambulante begeleiding in financieel beheer.

Reactie voorstel 1: Met zorg verzekerd; wat levert dit raadsinitiatief als meerwaarde?

Vanuit de Gemeente is er niet standaard een check op mogelijke problematische schuldenproblematiek bij deze groep jongeren en hierin kan een verbetering worden gemaakt. Heel specifiek valt er winst te behalen door vroeger, dus al voor 18 jaar, bij iedere jeugdige die al bij de Gemeente in beeld is (bijv. in Jeugdzorgtrajecten) de betaling van de zorgverzekering te regelen. Deze jongeren worden dan al als 17-jarige in budgetbeheer opgenomen. Een aantal vaste lasten waaronder dus de zorgpremie worden direct betaald en de jongeren krijgen begeleiding in het op orde hebben en houden van hun financiële zaken. Dit met de mogelijkheid om de zorgpremie rechtstreeks te innen, zodat dit niet achteraf tot betalingsproblemen leidt.

Voorstel 2: experiment sociaal netwerk van 'Van De Straat'

Wat een jong persoon van rond de 18 nodig heeft is een gewone en goede ouder. Vaak ontbreekt het bij deze doelgroep juist hieraan. Daarnaast sluit de volwassenzorg meestal niet aan op de behoeften van deze jongeren. Daarom is het belangrijk dat je tussen 18 en 23 toewerkt aan iemand die bereikbaar is. Het programma 'Van De Straat' heeft afgelopen jaar onderzoek gedaan naar de knelpunten die opgelost moeten worden. Van De Straat is een programma op initiatief van Stichting Zwerfjongeren Nederland, Federatie Opvang en Kamers met Kansen. Het onderzoek richtte zich op de vraag naar welke vormen van sociale ondersteuning voor deze jongeren buiten de professionele paden vraag is. Welke vormen werken? En wat is er nodig om deze verder te ontwikkelen en/of te verspreiden? Dit omdat dak- en thuisloze jongeren vaak geen netwerk hebben waar ze op terug kunnen vallen met vragen en ondersteuning voor hun welzijn¹.

Concrete aanvraag: de Gemeenteraad vraagt het College de resultaten van het experiment sociaal netwerk van 'Van De Straat' te vertalen naar Maastricht en ze op te nemen in het 'plan van aanpak dak- en thuisloze jongeren'.

Reactie voorstel 2: experiment sociaal netwerk van 'Van De Straat'; wat gebeurt er nu al?

De stad kent verschillende maatjestrjecten, vrijwilligerscirkels, ervaringsdeskundigen, coaches (bijv. bij huiselijk geweldsituaties) en jongeren (whatsapp) netwerken als ook een zelfregiecentrum.

Reactie voorstel 2: experiment sociaal netwerk van 'Van De Straat'; wat levert dit raadsinitiatief als meerwaarde?

De verschillende maatjestrjecten zijn nog niet gekoppeld aan jongeren in de opvang (en crisis) plekken. Terwijl hier wel veel kansen in de stad liggen, bijvoorbeeld door het koppelen van jongeren (whatsapp) netwerken aan jongeren in de opvang en het breder inzetten van de kennis en kunde van ervaringsdeskundigen. Veel van deze jongeren zijn het vertrouwen in de

¹ Bron: Stichting Zwerfjongeren

hulpverlening (en de maatschappij) kwijt en juist deze nieuwe, laagdrempelige sociale netwerken als bijv. ook een zelfregiecentrum bieden makkelijkere toegang tot een sparringspartner en ondersteuning.

Voorstel 3 Positioneer de Intensieve Preventieve Aanpak (IPA) steviger in het beleid

De aanpak jeugdwerkloosheid richt zich op kwetsbare jongeren. Door deze aanpak wordt hen op het gebied van werk en scholing heel veel kansen geboden, maar op het gebied van begeleiding bij achterliggende problematiek wordt niets genoemd. Terwijl deze problematiek vaak de reden is dat jongeren uitvallen.

De intensieve Preventieve Aanpak (iPA) is voor jongeren van 16-23 jaar die niet (meer) naar school gaan en geen werk hebben of dat dreigen te verliezen. De medewerkers leggen actief contact met de jongeren en brengen hun vragen en mogelijkheden op het terrein van scholing en werk in kaart. Hier wordt samen met de jongere naartoe gewerkt door heel praktisch de belemmerende factoren op verschillende leefgebieden aan te pakken². Het iPA-team werkt samen met verschillende instanties om ook die jongeren in kaart te brengen die we als gemeente niet goed in beeld hebben en grijpen in voordat het misgaat.

De Gemeenteraad vindt deze preventieve aanpak erg belangrijk en willen het daarom steviger positioneren in het beleid. In het aanvalsplan jeugdwerkloosheid wordt iPA nu niet genoemd. Wij pleiten ervoor dat iPA een vaste waarde wordt in de Jeugdhulp, bijvoorbeeld in de vorm van 1 medewerker per locatie³. Zo kunnen we ervoor zorgen dat jongeren tijdig bij iPA terecht komen als er meervoudige problematiek speelt. Al bij de eerste aanmelding van de jongere kan de begeleiding van start gaan. Daarnaast kan een iPA medewerker fungeren als adviseur voor de overige partners op het gebied van zorg.

Concrete aanvraag: De Gemeenteraad wil dat het College iPA formeel positioneert als samenwerkingspartner in de Jeugdhulp.

Reactie voorstel 3: Positioneer de IPA steviger in het beleid; wat gebeurt er nu al?

De Gemeente Maastricht kent een jongeren Servicepunt genaamd Jongeren@Work (SPJ@W) en een expert team Jongeren@Work (J@W).

Reactie voorstel 3: Positioneer de IPA steviger in het beleid; wat levert dit raadsinitiatief als meerwaarde?

Er zit een grote meerwaarde in het intern 'ontschotten' van het jeugdteam, het toegangsteam, de sociale teams, jeugdzorg en bijv. ook bureau onderwijs. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door vaste overlegmomenten of een gezamenlijk inloopspreekuur op voor jongeren logische plekken.

Ook is inzet van de aanpak van het Participatieloket in de opvangplekken wenselijk. Het uitgangspunt is steeds: het belang van het kind voorop met daarin een sluitende instroom- doorstroom- en uitstroom zonder vastlopende (interne)regels.

Voorstel 4: Familieondersteuning als eerste actie inzetten

Er zijn verschillende manieren om een familie preventief te ondersteunen in de hoop een uithuisplaatsing te kunnen voorkomen. Zo is 'Family First' een erkende jeugdinterventie die poogt het gezin bij elkaar te houden en uithuisplaatsing van één of meer kinderen te voorkomen⁴. Ook het Familiegroepsplan⁵ geeft families zelf de mogelijkheid en/of ondersteuning om samen met de sociale omgeving een familiegroepsplan op te stellen waarin

² <https://streetcornerwork.eu/>

³ dit is geen extra medewerker maar de medewerkers die nu al werkzaam zijn en al betaald worden.

⁴ <http://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies-Families-First>

⁵ <https://vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/jeugdhulp/familiegroepsplan>

staat op welke manier directe betrokkenen de familie kunnen helpen aan een oplossing. Beide manieren zijn gericht op het ondersteunen van de gezinssituatie in de hoop juist te kunnen voorkomen dat een kind op straat beland, zonder dak boven het hoofd. Het is een preventieve aanpak die veel ellende kan voorkomen. De Gemeenteraad vindt deze preventieve aanpak erg belangrijk en willen het daarom steviger positioneren in het beleid.

Concrete aanvraag: De Gemeenteraad wil dat familieondersteuningsmogelijkheden als preventieve interventies worden gepositioneerd in het ketenbeleid.

Reactie voorstel 4: Familieondersteuning als eerste actie inzetten; wat gebeurt er nu al?
Familieondersteuning is onderdeel van de inkoop arrangementen.

Reactie voorstel 4: Familieondersteuning als eerste actie inzetten; wat levert dit raadsinitiatief als meerwaarde?

Er is in 2016 al een grote groei te zien in het aantal aangeboden familieondersteuningsarrangementen (mogelijk na door de Gemeenteraad gestelde vragen over de inkoop en aantallen arrangementen die worden afgenomen). Om een efficiënte ketenaanpak te kunnen garanderen met ook voldoende aandacht voor preventie is het noodzakelijk om ook in de gehele keten (dus ook bij ketenpartners) kennis te laten maken van de mogelijkheid tot familieondersteuningsarrangementen als eerste interventie in een systeembenadering ter ondersteuning van de families in de hoop te voorkomen dat een jongeren uiteindelijk genoodzaakt wordt te zwerven. Deze in 2015 ingezette trend verdient integraal extra aandacht zeker nu er in gesprek met de partners uit de stad wordt gevraagd samen aan een aanpak te werken.

Voorstel 5: Housing First ook voor jongeren 18+

'Housing First'⁶ is een interventie die de prioriteit stelt aan het krijgen van een dak boven je hoofd. Housing First wordt al in Maastricht ingezet als oplossing in de ketenaanpak voor volwassenen. Bij deze interventie kunnen ook afspraken gemaakt worden over de betaalbaarheid van een passende woonvoorziening voor jongeren. Een verruiming van deze aanpak naar de doelgroep jongeren kan een oplossing bieden, als basishulp bij huisvestingsproblemen in combinatie met schulden en/of psychische problemen. Het is een landelijk erkend succesvolle aanpak. De Gemeenteraad vindt deze aanpak erg belangrijk en willen deze daarom ook voor de doelgroep jongeren steviger positioneren in het beleid.

Concrete aanvraag: De Gemeenteraad wil dat het College Housing First ook beschikbaar maakt voor de doelgroep jongeren in het ketenbeleid.

Reactie voorstel 5: Housing First ook voor jongeren 18+; wat gebeurt er nu al?

De Gemeente Maastricht biedt de mogelijkheid tot inzet van Housing First, maar enkel bij de doelgroep 23+.

Reactie voorstel 5: Housing First ook voor jongeren 18+; wat levert dit raadsinitiatief als meerwaarde?

De meerwaarde van dit voorstel is een verruiming van de doelgroep, die het mogelijk maakt om vanaf 18 jaar ook aanspraak te maken op Housing First, en leeftijd geen rol meer speelt, maar de aard van de problematiek bepaalt welke plek het meest geschikt is.

Voorstel 6: Integratie één gemeentelijk aanspreekpunt voor jongeren in beleid

Tijdens de premièreavond van de film '(t)huis voor jongeren' – een film over jongeren die op straat staan - werd duidelijk dat er behoefte is aan één aanspreekpunt voor (zwerf)jongeren

⁶ <http://www.opvang.nl/site/item/goed-alternatief-housing-first1>

vanuit de Gemeente. Zo gaven scholen aan behoefte te hebben aan één aanspreekpunt rond zorg voor jongeren en jongeren zelf gaven aan behoefte te hebben aan een aanspreekpunt bij problemen (of wachtlijsten) bij crisisplaatsingen. Daarom heeft D66 tijdens de raadsvergadering in juli gevraagd om een centraal aanspreekpunt binnen de gemeente Maastricht. De gemeente Maastricht heeft hierop Mw. Joan Beemer benoemd als centraal aanspreekpunt voor (zwerf)jongeren en ze is bereikbaar via het telefoonnummer: 14 043 of via WhatsApp: +31 6 31 99 39 44 (wel met naamsvermelding).

Er is dus inmiddels één aanspreekpunt, waar jongeren zelf terecht kunnen en ook vragen over alle zorg voor jongeren gesteld kunnen worden. De Gemeenteraad vindt het belangrijk dat ook breed bekend wordt gemaakt dat er één aanspreekpunt is en de Gemeente kan leren van mogelijke knelpunten die Mw. Beemer in de praktijk tegenkomt.

Concrete aanvraag: De Gemeenteraad wil dat het College aan jongeren en aan de ketenpartners laat weten dat er één aanspreekpunt voor (zwerf)jongeren is en indien er knelpunten worden ervaren, deze te rapporteren aan de Gemeenteraad.

Reactie voorstel 6: Integratie één gemeentelijk aanspreekpunt voor jongeren in beleid; wat gebeurt er nu al?

Na vragen van de Gemeenteraad is er één gemeentelijk aanspreekpunt voor jongeren aangewezen.

Reactie voorstel 6: Integratie één gemeentelijk aanspreekpunt voor jongeren in beleid; wat levert dit raadsinitiatief als meerwaarde?

Een gemeentelijk aanspreekpunt voor jongeren heeft al haar meerwaarde getoond in de afgelopen periode door in de partij het mogelijk te maken om snel te kunnen schakelen bij een noodzaak aan acute ondersteuning waar de jongere beleeft van het kastje-naar-de-muur te worden gestuurd. Het is nu ook van belang dat alle jongeren en partners uit de stad hier kennis van nemen en deze mogelijkheid breder bekend en benut kan worden.

Financiën.

De uitvoering van dit 'plan van aanpak dak- en thuisloze jongeren' past primair binnen de budgettaire ruimte van Programma 5/6 (Samenleven) van onze gemeentelijke begroting. Deze budgetten zijn budgetten uit het gemeentefonds (bijv. het budget Maatschappelijke Opvang en WMO Begeleiding) en bevat geen geoormerkte budgetten.

Het 'ontkokeren' van de werkwijze en budgetten kan – naar verwachting – na de verbeterslag ook mogelijk leiden tot het meer efficiënt inzetten van middelen. Deze efficiëntieslag kan mogelijk in de toekomst ook betekenen dat er minder budget nodig is, het wordt als wenselijk gezien om indien budget 'over' zou blijven (door efficiëntie), dit budget wel primair te oormerken voor het sociaal domein.